

GENERALADVOKATEMBETET

VIRKSOMHETSRAPPORT ANDRE TERTIAL 2020

Postadresse:
Postboks 651 Sentrum
0106 OSLO

Kontoradresse:
Karl Johans gate 18 C
0159 OSLO

Telefon: +47 22 70 87 50
Militær telefon: 510 5681
Telefaks: +47 22 41 94 54
E-post: post@generaladvokaten.no
Hjemmeside: www.generaladvokaten.no

Innholdsfortegnelse

1. LEDERS BERETNING.....	3
2. REFERANSER OG RESULTATKRAV FOR 2020.....	4
3. BEMANNING	4
4. MÅLOPPNÅELSE: OPPDRAG MED RESULTATKRAV	5
4.1. Saksbehandlingstid og saksomfang	5
4.2. KNM «Helge Ingstad»-saken.....	6
4.3. Ubehandlede saker	6
5. SAKER UTEN RESULTATKRAV OG ANNET ARBEID.....	6
5.1. Lov- og utredningsarbeid	6
5.2. Overtredelser av narkotika- og dopinglovgivningen	7
6. REGNSKAP	7
7. STYRING OG KONTROLL	8
7.1. Risikovurderinger.....	8
7.2. Økonomisk internkontroll	8
7.3. Saklig internkontroll	9
VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER FORBRUK PR. ANDRE TERTIAL 2020	10

1. LEDERS BERETNING

Generaladvokatembetet har to hovedoppdrag med resultatkrav. Det første er knyttet til straffesaksjeden, som militær påtalemyndighet, og det andre er knyttet til det militære disiplinærsystem, ved bistand til tilsynet med utøvelsen av den militære disiplinærmyndigheten. Dernest har Generaladvokatembetet et særlig oppdrag med å planlegge og forberede den militære påtalemyndighets virksomhet i krig.

I tildelingsbrevet er Generaladvokatembetet bedt om kortfattet rapportering andre tertial 2020. Denne rapporten dekker derfor både første og andre tertial 2020, og konsentreres om avvik knyttet til regnskap og måloppnåelse, samt oppdaterte risikobetraktninger.

Generaladvokatembetets samfunnsoppdrag er tett knyttet til Forsvaret. Embetets portefølje vil til enhver tid speile Forsvarets virke og organisering. Bruken av Forsvarets betydelige materielle og personelle ressurser skal være i tråd med de regler som til enhver tid gjelder for maktanvendelse – både i fred, krise og væpnet konflikt, i Norge og i utlandet. Den militære kommandomyndigheten skal blant annet brukes til å sørge for at maktanvendelse er regelstyrt. Generaladvokatembetet skal bistå militære sjefer til å treffe adekvate reaksjoner ved brudd på regler, med hjemmel i kommandomyndigheten, og til å sørge for at de riktige sakene havner i det straffeprosessuelle sporet.

Ved utgangen av andre tertial har det vært noe flere disiplinærsaker til uttalelse og kontroll, enn til samme tid i fjor. Saksflyten har vært noe mer ujevn i 2020 enn tidligere. Det skyldes dels koronasituasjonen første halvår av 2020 og dels personellsituasjonen ved embetet. Den samlede måloppnåelse vurderes likevel som god for Generaladvokatembetets oppdrag med resultatkrav.

Generaladvokatembetet opplever – i 2020 som i 2019 – et godt samarbeid med Forsvaret generelt og militærpolitiet spesielt.

Den økonomiske situasjon ved embetet er sårbar for endringer. I løpet av 2020 har det vært mindre reise- og seminaraktivitet og flere personellutskiftninger. Dette har resultert i et mindreforbruk ved utgangen av andre tertial. I forbindelse med nysalderingen er derfor tilsvarende deler av tildelingen foreslått tilbakeført til departementet. Den økonomiske situasjonen anses etter dette som forsvarlig.

Oslo, 1. oktober 2020

Sigrid Redse Johansen
generaladvokat

2. REFERANSER OG RESULTATKRAV FOR 2020

Tertialrapporten avgis med utgangspunkt i følgende referanser:

- Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev av 17. desember 2019, med påfølgende endringer/tillegg i brev av 24. mars 2020.
- Møtereferat fra etatsstyringsmøtet 15. mai, datert 9. juni 2020.
- Økonomiinstruks for generaladvokatembetet av 19. mai 2008.
- Instruks for generaladvokaten og krigsadvokatene, kgl. res. 13. juni 1997.

Følgende resultatkrav er fastsatt i tildelingsbrevet for Generaladvokatembetet:

- forhåndsuttalelser i disiplinærsaker 14 dager
- behandling av klager på disiplinære refselsler 10 dager
- kontroll av vedtatte disiplinære refselsler sendt embetet 14 dager
- påtaleavgjørelser 120 dager
- uttalelser til politi, påtalemyndigheten og andre etater 30 dager

3. BEMANNING

Per 31. august 2020 har Generaladvokatembetet følgende bemanning:

Generaladvokaten

- Generaladvokat – Sigrid Redse Johansen.
- Rådgiver – Janne Ekornrud (vikariat, 50 % stilling).
- Seniorrådgiver – Geir Otto Johansen (80 % stilling, 20 % AFP).
- Pensjonist – Arne Willy Dahl (pensjonistvilkår f.o.m. 01.03.2016).

Krigsadvokatene for Sør-Norge

- Førstekrigsadvokat – Bødvar Ingvarsson (vikariat).
- Krigsadvokat – Stine Maria Aarnseth (hospiterer hos Ombudsmannen for Forsvaret høsten 2020).
- Krigsadvokatfullmektig – Athina Rachlew (engasjement).

Krigsadvokatene for Nord-Norge

- Krigsadvokat – Caroline Moen
- Krigsadvokat – Birgitte Weyde (vikariat).

Førstekrigsadvokat Joachim Nordgreen gikk ut i permisjon uten lønn fra og med 1. mai. Bødvar Ingvarsson er tilsatt som i Nordgreens vikariat. Krigsadvokatfullmektig Athina Rachlew er ansatt i engasjement fra og med 1. mars 2020, i lys av behovet for økt arbeidskraft blant annet i tilknytning til arbeidet med lovrevisjoner. Janne Ekornrud tiltrådte i februar i engasjement 50 % i Umar Ajaz sitt fravær. I juli gikk Berit Eriksen av med alderspensjon og i samme måned ble det utlyst tre faste stillinger som henholdsvis krigsadvokat,

krigsadvokatfullmektig og rådgiver – alle ved Generaladvokatembetet, men med ansvar for både Krigsadvokatene for Sør-Norge og Nord-Norge. Administrasjonsoppgaver for både krigsadvokatene for Nord- og Sør-Norge planlegges altså utført samlet fra generaladvokatens kontor.

Tilsettingsprosessen er ferdigstilt på tidspunktet for ferdigstilling av denne rapporten. I stillingene er henholdsvis Birgitte Weyde, Athina Rachlew og Janne Ekornrud gitt fast tilsetning som krigsadvokat, krigsadvokatfullmektig og sekretær i 50 % stilling. Tilsettingene er egnet til å bidra til å skape tiltrengt kontinuitet ved embetet.

4. MÅLOPPNÅELSE: OPPDRAG MED RESULTATKRAV

4.1. Saksbehandlingstid og saksomfang

Generaladvokatembetet rapporterer på følgende fem sakstyper med resultatkrav, som er listet opp i punkt 2 over: forhåndsuttalelser i disiplinærsaker, behandling av klager på disiplinære refselsler, kontroll av vedtatte disiplinære refselsler sendt embetet, påtaleavgjørelser og uttalelser til politi, påtalemyndigheten og andre etater.

De tre første sakstypene er knyttet til bistand til Forsvarets utøvelse av disiplinærmyndigheten og de to sistnevnte til straffesakskjeden. En nærmere beskrivelse av de ulike sakstypene er gitt i Generaladvokatembetets årsrapport for 2019.

Resultatkravene for forhåndsuttalelser, behandling av klager og kontroll av vedtatte disiplinære refselsler («refselseskontroll») ble i 2018 nedjustert fra henholdsvis 35 dager, 14 dager og 28 dager.

Ved utgangen av andre tertial 2020 har embetet gitt skriftlig (formell) forhåndsuttalelse i 62 saker, opp fra 58 på samme tidspunkt i fjor. Saksbehandlingstiden er på rett under 7 dager, som er godt innenfor kravet (14 dager).

Vi har uttalt oss i 7 klagesaker, mot 4 på samme tidspunkt i fjor. Saksbehandlingstiden er i underkant av 3 dager. Klagesaker har høyeste prioritet ved embetet.

Det er kontrollert 662 vedtatte disiplinære refselsler ved embetet så langt i 2020. Det er flere enn i fjor, da tallet var 464, og flere enn ved utgangen av andre tertial i 2018, da tallet var 623. Saksbehandlingstiden er godt innenfor kravet på 14 dager, med et snitt på 6,2 dager. Økningen i antall refselsler skyldes dels at det ble gitt en rekke refselsler i tilknytning til håndhevelse av smitteverntiltak i forbindelse med covid-19 (omtalt særskilt nedenfor).

Det er fattet 2 påtaleavgjørelser ved embetet, som er rettskraftige. På samme tid i 2019 var det fattet 5 påtaleavgjørelser. Saksbehandlingstiden er på 19 dager og godt innenfor kravet på 120 dager.

Det er avgitt totalt 5 vurderinger i straffesak til politiet. I fire av sakene er saksbehandlingstiden på 6 dager. I KNM «Helge Ingstad»-saken er saksbehandlingstiden på 59 dager.

Generaladvokatens samlede vurdering er at saksflyten har vært noe mer ustabil enn tidligere år. Det har vært en viss oppgang både i antall uttalelser i disiplinærsaker og kontroll av refselsler i disiplinærsaker. Økningen skyldes som nevnt dels at det ved enkelte anledninger har vært ilagt en rekke refselsler for brudd på smittevernrestriksjoner. Rådgivning knyttet til brudd på Forsvarets tiltak som følge av utbruddet av covid-19 har krevet nye og særskilte vurderinger. Måloppnåelsen vurderes samlet sett som god, men likevel sårbar i lys av personellsituasjonen. Det vises til vurderinger inntatt under punkt 7.

4.2. KNM «Helge Ingstad»-saken

Generaladvokaten har avgitt uttalelse til Vest politidistrikt i saken som gjelder sammenstøtet mellom fregatten KNM «Helge Ingstad» og tankskipet «Sola», i november i 2018.

Vurderingen omfattet spørsmålet om overtredelse av militær straffelov for militære personer og spørsmålet om foretaksstraff for de militære sidene ved saken. Oppdraget ble gitt ved påtegning av 24. mars og vurderingen ble levert 22. mai 2020. Påtegning med vurdering ble gitt av generaladvokaten selv og arbeidet ble utført av generaladvokaten og en krigsadvokat. Saken er ikke medtatt i beregning av statistisk arbeidstid, grunnet sitt særlige omfang.

4.3. Ubehandlede saker

Antall ubehandlede saker per 31. august 2020 er relativt lavt og beløper seg til 5 saker ved KANORD og 4 saker ved KASØR. Blant disse er det 5 oversendelser med et ikke ubetydelig antall ilagte refselsler, to straffesaker og to uttalelsessaker. Det er foreløpig ikke fristoverskridelser, men noe lengre saksbehandlingstid på de ubehandlede sakene, som følge av endringer i personellsituasjonen sommeren 2020.

5. SAKER UTEN RESULTATKRAV OG ANNET ARBEID

En generell gjennomgang av Generaladvokatembetets måloppnåelse og oppgaveportefølje i saker uten resultatkrav fremgår av årsrapporten for 2019, som er tilgjengelig på embetets nettside: www.generaladvokaten.no. I det følgende redegjøres det for enkelte saker som er av særskilt interesse og/eller har vært særlig ressurskrevende frem til og med andre tertial 2020. Arbeid som har medgått til undervisnings- og foredragsvirksomhet omtales ikke spesifikt i tertialrapporten, men i årsrapporten.

5.1. Lov- og utredningsarbeid

Generaladvokaten har i 2019 og 2020 deltatt i arbeidet med revisjon av disiplinærloven og lov om politimyndighet i forsvaret med tilhørende forskrifter. Begge lovene er fra 1988 og harmonerer dårlig med dagens organisering i Forsvaret og militærpolitiets oppgaver. Fra og med høsten 2019 er arbeidsgruppens mandat utvidet til å omfatte regelverket for den

fremtidige påtalemessige behandlingen av militære straffesaker og en hensiktsmessig fremtidig organisering av den militære påtalemyndighet.

I løpet av 2020 er sekretæroppgavene overtatt fra førstekrigsadvokaten (som gikk ut i permisjon 1. mai) til krigsadvokat Weyde. Arbeidet fordrer relativt sett store personellressurser fra embetet i inneværende periode. Lovarbeidet påvirker for tiden muligheten til annet saksrelatert arbeid.

5.2. Overtredelser av narkotika- og dopinglovgivningen

Generaladvokaten har over et par år støttet Forsvarets arbeid med å revidere Forsvarssjefens rusmiddeldirektiv med veiledning. Rusmiddeldirektivet er nå erstattet av en ny rusmiddelbestemmelse. Frem til mai 2020 har det ikke vært praktisert å illegge disiplinær refselse for overtredelser av narkotika- og dopinglovgivningen. Noe av bakgrunnen for dette har vært at Forsvarets narkotikagruppe (FNG) har vært tildelt politimyndighet og dermed har håndtert alle slike overtredelser. Fra og med våren 2020 har ikke FNG lenger politimyndighet (ut over den politimyndighet som følger av lov om politimyndighet i Forsvaret). Saker som gjelder narkotika og doping er dermed blitt mer aktuelle for disiplinære reaksjoner, der disse ikke sendes til politiet for håndtering i straffesakssporet. Endringene har medført økt portefølje for militærpolitiet og behov for nye vurderinger og oppfølging fra krigsadvokatene og generaladvokaten.

6. REGNSKAP

Generaladvokatembetet er tildelt kr. 9.958.000 for 2020. I tillegg er det overført kr. 451.000 fra 2019 til 2020, som gir et samlet budsjett på kr. 9.509.000 for 2020. Ved utgangen av andre tertial (31.08.2020) hadde Generaladvokatembetet brukt kr. 5.783.792,00. En oppstilling av forbruk sammenholdt med driftsplan pr. 31. august følger som vedlegg 1 til denne rapporten. Som det fremgår av vedlegget ligger personalkostnadene, kontorkostnadene, kommunikasjonskostnadene og reisekostnadene under driftsplanen, og driftskostnader til bygninger og data- og regnskapskostnader ligger over stipulert forbruk i driftsplanen. Samlet mindreforbruk var på kr. 493.952 ved utløpet av andre tertial. Ved utregningen av dette beløpet er både overførte midler fra 2019 og stipulerte midler til lønnsoppjøret for 2020 medregnet. Det samlede mindreforbruket skyldes personellutskiftninger i løpet av sommeren, og markant redusert reise- og seminaraktivitet under perioden med restriksjoner som følge av covid-19. I forbindelse med nysalderingen i september 2020 er derfor kr. 300.000 av tildelingen foreslått tilbakeført til departementet. Det økte forbruket til reparasjon og vedlikehold av lokaler skyldes oppgradering av «sikkerhetssluse» i inngangspartiet i lokalet på Egertorget. Driftsplanen kunne med fordel vært justert tilsvarende, tidligere i 2020.

7. STYRING OG KONTROLL

7.1. Risikovurderinger

Generaladvokaten er i tildelingsbrevet bedt om å gi en oppdatert risikovurdering av virksomheten knyttet til fastsatte mål og resultatkrav. I årsrapporten for 2019 er tre risikofaktorer fremhevet: bemanningssituasjonen, embetets datasystemer og embetets oppgave som beredskapsembete.

Embetets bemanningssituasjon er stadig preget av en viss sårbarhet. I løpet av første tertial hadde embetets krigsadvokat i Nord-Norge tjenesteoppdrag for Forsvaret i utlandet, embetets førstekrigsadvokat gikk ut i permisjon, embetets sekretær gikk av med alderspensjon og en krigsadvokatfullmektig og en rådgiver ble ansatt i engasjement. I samme periode hadde embetet sekretæroppgaver for arbeidsgruppen som skal revidere disiplinærloven mv. (se avsnitt 5.1). I tillegg leverte embetet vurdering til politiet i straffesaken som gjelder fregatten KNM «Helge Ingstad». Arbeidet med vurderingen bandt opp erfarne personellressurser. Saksbehandlingstider er overholdt, men det har vært enkelte individuelle variasjoner i arbeidsbelastning og mulighet til å etterleve frister, internt ved embetet. Koronasituasjonen bidro til en viss forsinkelse i saksekspedisjonen ved embetet, særlig grunnet manglende saksbehandlingsverktøy som kunne lagt til rette for digitale ekspedisjoner fra hjemmekontor. Tiltak som skal sørge for å overføre kunnskap er prioritert og iverksatt blant annet ved at nytilsetninger i fast stilling er på plass etter utgangen av andre tertial.

Situasjonen når det gjelder embetets datasystemer er til dels uforandret, ved at felles saksbehandlingsverktøy med politiet (BL) ikke er på plass. Embetet har dialog med Politiets IKT-tjenester og avventer nå fremtidig organisering av den militære påtalemyndighet før tilknytningspunkt ser ut til å kunne landes. Digital infrastruktur for felles saksbehandlingsverktøy med militærpolitiet (MP-nett) er kommet på plass i 2020 og forventes å styrke saksflyten og redusere noe av den risiko som tidligere er formidlet.

Generaladvokatembetets oppgave som beredskapsembete ble fremhevet i risikovurderingene i årsrapporten for 2019, der det ble påpekt å være en reell risiko knyttet til måloppnåelse. Situasjonen er uforandret når det gjelder beredskapsorganisering og de fysiske mulighetene for å kunne håndtere en reell krigssituasjon i dag, men det er etablert samvirke med Forsvaret om embetets beredskapsplan, i tråd med hva som tidligere er forespeilet.

7.2. Økonomisk internkontroll

Ved Generaladvokatembetet gjennomgås forbruk og budsjett ved utløpet av hver måned. Gjennomgangen er tilpasset embetets organisering og størrelse og skjer i form av møter på generaladvokatens kontor, mellom generaladvokaten, embetets kontormedarbeidere og førstekrigsadvokaten.

Embetet har økonomisk internkontroll automatisk for betaling av alle utgifter som overstiger kr 10.000. Utgifter av en viss art eller størrelse under kr 10.000 blir godkjent av

generaladvokaten på forhånd. Anskaffelser gjøres i henhold til lov om offentlige anskaffelser og de rammeavtaler som til enhver tid er inngått ved Statens innkjøpscenter ved Direktoratet for forvaltning og ikt (DIFI).

Generaladvokatembetet benytter Direktoratet for økonomistyring (DFØ) som regnskapsfører og har også mottatt særskilt bistand med enkelte regnskapsoppgaver som i liten grad er tilpasset embetets størrelse.

7.3 Saklig internkontroll

Embetet har en saklig internkontroll i form av generaladvokatens fagledelse av krigsadvokatene. Fagledelsen utøves i det daglige og i forbindelse med de såkalte krigsadvokatmøtene, som en tar sikte på å avholde to ganger i året, og i forbindelse med det årlige militære påtalemøtet. Årets militære påtalemøte avholdes den 29. – 30. oktober 2020 med deltagelse fra Riksadvokatembetet og Forsvarets militærpolitiavdeling. For øvrig er påtalemøtet redusert i omfang, av hensyn til smittevernbegrensninger.

For å bedre kontrollen med saksbehandlingstider, restanser, statistikk, frister og oppgavefordeling, iverksatte generaladvokaten i første tertial 2019 et nytt, enkelt saksverktøy – «Roar» – som har fungert etter intensjonen og er videreutviklet i 2020. Det er blant annet innført loggføring av henvendelser på telefon og e-post som etter sitt omfang ikke føres i journal, men som likevel opptar tid.

VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER FORBRUK PR. ANDRE TERTIAL 2020

Konto	Beskrivelse	Beløp i kroner	Budsjettet	Differanse
5000	Faste stillinger	2 244 117,75		
5100	Midlertidige stillinger (hel- og deltid)	1 030 477,01		
5210	Fri elektronisk kommunikasjon (telefon, mobiltelefon mv.)	0,00		
5250	Gruppelivsforsikring	0,00		
5290	Motkonto annen fordel i arbeidsforhold	0,00		
5400	Arbeidsgiveravgift	484 576,50		
5420	Pensjonspremie til SPK	363 089,40		
5800	Refusjon av sykepenger	-26 152,00		
5900	Gaver til ansatte (blomster og andre gaver)	8 806,01		
5910	Kantinekostnad	14 347,26		
5920	Gruppelivsforsikring (motkonto 1985- bruttobudsjetterte)	6 800,00		
5930	Yrkesskadepremie	2 834,00		
5993	Terminalbriller m.m.	1 620,00		
	SUM FORBRUK PERSONALKOSTNADER	4 130 515,93	4 262 000,00	131 484,07
Driftskostnader bygninger				
6300	Leie lokaler	752 666,42		
6340	Lys, varme	55 584,37		
6360	Renhold lokaler	62 132,80		
6390	Annen kostnad lokaler	17 172,80		
6393	Alarm	36 475,54		
	SUM FORBRUK DRIFTSKOSTNADER BYGNINGER	924 031,93	840 000,00	-84 031,93
Data- og regnskapskostnader				
6420	Leie av datautstyr og system (årlige lisenser m.m.)	1 076,50		
6440	Leie andre kontormaskiner	29 506,83		
6540	Inventar	53 922,12		
6550	Datamaskiner (PCer, servere m.m.)	34 284,90		
6560	Andre kontormaskiner	11 057,85		
6630	Reparasjon og vedlikehold leide lokaler	207 588,01		
6700	Regnskaps-, revisjons- og økonomitjenester	34 114,26		
	SUM FORBRUK DATA- OG REGNSKAPSKOSTNADER	371 550,47	266 672,00	-104 878,00
Kontorkostnader				
6800	Kontorrekvisita	16 441,25		
6801	Datarekvisita	1 444,80		
6830	Annonser	21 950,00		
6840	Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	13 473,47		
6860	Møter	11 412,81		
6870	Kurs og seminarer for egne ansatte	30 127,00		
6880	Kurs og seminarer for eksterne deltakere	2 755,00		
6891	Annen kontorkostnad	21 633,64		
	SUM FORBRUK KONTORKOSTNADER	119 237,97	466 672,00	347 435,00
Kommunikasjonskostnader				
6900	Telefoni og datakommunikasjon, samband, internett	112 792,57		
6940	Porto	3 762,40		
	SUM FORBRUK KOMMUNIKASJONSKOSTNADER	116 554,97	200 000,00	83 446,00
Reisekostnader				
7132	Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	107 642,13		
7150	Diettkostnad, oppgavepliktig	9 881,00		
7151	Diettkostnad, ikke oppgavepliktig	170,00		
7350	Representasjon	1 835,00		
	SUM FORBRUK REISEKOSTNADER	119 528,13	240 000,00	120 471,87
Bank- og finanstjenester				
7770	Bank- og kortgebyr	2 331,25		
	SUM FORBRUK BANK- OG FINANSTJENESTER	2 331,25	2 400,00	68,75
	SUM FORBRUK GA PR.- 31.08.2020	5 783 792,00	6 277 744,00	493 952,00